

Razstava za ljubitelje ptic

// besedilo: Al Vrežec

V letošnjem letu zaznamujemo dve pomembni obletnici, 250 let izida prvega Scopolijevega naravoslovnega letopisa z opisi ptic in 200 let smrti barona Žige Zoisa. Oba velikana razsvetljenske dobe sta se ukvarjala tudi s pticami in veljata za prva ornitologa na Slovenskem. Zato je Prirodoslovni muzej Slovenije njima v čast pripravil razstavo *Razsvetljeno naravoslovje: Scopoli in Zois*, na kateri je tudi precej vsebin, povezanih s pticami, od Scopolijeve zbirke ptic in njegovih opisov vrst do Zoisovih slovenskih imen ptic in njegovih ornitoloških opazovanj s konca 18. stoletja. Razstava bo na ogled vsaj do junija 2020.

Joannes
A. Scopoli
(1723-1788)

Sigismondo
(Žiga) Zois
(1747-1819)

Nameščanje gnezdilnic za kavko

// besedilo: Franc Bračko, foto: Franc Bračko, Tomaž Mihelič (kavka)

V zadnjih nekaj desetletjih se je gnezditvena populacija kavk (*Corvus monedula*) tako v Sloveniji kot drugod po Evropi občutno zmanjšala. Kavkam pri njihovi gnezditveni stiski ponekod v tujini poskušajo pomagati z nameščanjem gnezdilnic na električne daljnovodne stebre visoke napetosti. Porodila se je ideja, da bi podobno naredili tudi pri nas. Tako smo skupaj z Društvom za proučevanje ptic in varstvo narave Rače pripravili sedem gnezdilnic, ki jih je izdelal Miro Vamberger. V okviru DOPPS-a pa smo na ELES, systemskega operaterja prenosnega elektroenergetskega omrežja, naslovili prošnjo za dovoljenje za namestitve gnezdilnic na daljnovodne stebre. Sredi leta je bil med DOPPS-om in ELES-om sklenjen in podpisan ustrezen dogovor. Kmalu zatem, 10. septembra 2019, smo s pomočjo delavca ELES-a gnezdilnice tudi namestili: tri gnezdilnice na steber v Podovi pri Račah in štiri na steber pri mariborski čistilni napravi v Dogošah. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo ELES-u za razumevanje in sodelovanje ter upamo, da bodo kavke kmalu sprejele ponujena gnezdišča.

Hribski škrjanec gnezdil na travniku

// besedilo: Katarina Denac, foto: Katarina Denac, Alen Ploj (hribski škrjanec)

Lansko leto so nas hribski škrjanci (*Lullula arborea*) na Goričkem povsem presenetili. Pričakovali smo, da gnezdiijo predvsem na suhih travnikih, vendar se je izkazalo, da so jim bolj všeč njive ozimnega žita in prahe. Te v nekaterih primerih delujejo kot ekološka past, saj se obdobje gnezdenja hribskega škrjanca časovno ujema s kmetijskimi opravili, kot so oranje, branjanje, setev, raztros umetnih gnojil in škropljenje s fitofarmaceutskimi sredstvi, pri čemer so gnezda uničena. Tudi letos smo večino parov zabeležili na njivah ozimnega žita in na prahi, prijetno pa nas je presenetil par v Martinju, ki je še negodne mladiče hranil na suhem travniku v začetni fazi zaraščanja z rdečim borom. Gnezdišča v takšnem življenjskem okolju so na Goričkem izjema in ne pravilo. Avstrijski kolegi iz parka Naturpark Mühlviertel, ki smo jih obiskali letos spomladi, so nam povedali, da so pri njih hribski škrjanci pred desetletji gnezdili na ekstenzivnih suhih travnikih, ki so imeli zaradi naravnih danosti bolj redko in po višini zelo raznoliko rastje, med katerim je bilo veliko golih tal. Ko so površine takšnih travnikov priče upadati zaradi kmetijstva (preoravanje v njive, gnojenje in pogoste košnje), so se škrjanci preselili na njive, kjer med vrstami zasejane kulture vsaj v začetku gnezditvene sezone najdejo tudi gola tla. S tem pa so se pojavile nove težave (izgube legel zaradi kmetijskih del), ki jih srečujemo tudi na Goričkem.

Popisi hribskega škrjanca so bili opravljeni v okviru projekta Gorička krajina (OP20.06.02.006/1). Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

